

Найзручнішим засобом інформування користувачів про продукти, послуги, надавання повнотекстових документів в онлайн-режимі, швидкого обслуговування та обміну досвідом є веб-сайт бібліотеки університету, який є своєрідною візитівкою установи, віртуальним входом в бібліотеку, простий у використанні, створює інформаційний комфорт, нову якість обслуговування, вирішує проблему ефективного використання власних інформаційних ресурсів, надає вільний доступ до світових[2, с.8].

Згідно статистичних даних у 2019 році 175 бібліотек закладів вищої освіти мали власний сайт чи веб сторінку на сайті закладу освіти. Про ефективність сайтів, затребуваність здобувачами вищої освіти говорить число відвідувачів сайтів бібліотек університету – 12619734. Актуальним питанням є його інформаційне наповнення, адже завдяки цілодобовому доступу до сайту бібліотеки, користувач в будь який зручний час, з будь-якого місця може знайти інформацію про видання, сформувати бібліографічний список, здійснити електронне замовлення чи отримати електронну копію документу[3, с.153-166].

Отже, в час інформатизації освітніх процесів, переорієнтації бібліотек закладів освіти на сучасного «віддаленого» користувача, важливими є веб-сайти книгозбірень, які розкривають не лише власні фонди, а й фонди світових та провідних вітчизняних електронних книгозбірень, надають онлайн-послуги, що значно підвищує рівень самостійної підготовки здобувачів вищої освіти до занять, наукової діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ломачинська І. М. Документально-інформаційні комунікації в системі соціальних комунікацій : навч. посіб. для дистанційного навчання / за наук. ред. проф. Т. Г. Горбаченко. – К. : Університет «Україна», 2008. – С. 50.
2. Дубова Ю. Роль веб-сайту та соціальних мереж у формуванні оновленого іміджу бібліотеки/Юлія Дубова, Анастасія Літашова// Бібліотечний форум: історія, теорія і практика.– №3(13,2018). –С.8.
3. Трачук Л. Електронні бібліографічні ресурси на сайтах бібліотек вищих навчальних закладів України[Електронний ресурс]/Людмила Трачук//Вісник Львівського університету. Серія: Книгознавство, бібліотекознавство та інформаційні технології.–2010.– Вип. 4.– С.153–166.

Брижак Л. В., студент 3 курсу
Науковий керівник:
ст. викл. **Касинець О. В.**
Мукачівський державний університет

КРАЄЗНАВСТВО ЯК КОМПЛЕКСНЕ, НАУКОВЕ І ВСЕБІЧНЕ ВИВЧЕННЯ РІДНОГО КРАЮ

Могутнім і невичерпним джерелом духовності, моральності і культури сучасної людини є її любов до рідного краю, його безцінних багатств, глибока шана до віковичних традицій свого народу. Краєзнавчий рух в Україні багатий на цікаві традиції, плідні пошуки і відкриття. Але мало любити свій край – його ще треба добре знати. Знання рідного краю не просто збагачує і звеличує людину, воно служить своєрідним містком, що єднає покоління минулі з поколіннями прийдешніми. Пошана до традицій давньої культури та славного минулого творить основи теперішності, є запорукою майбутнього.

Краєзнавство – це комплексне, наукове і всебічне вивчення певної території (села, міста, області, краю), це – популяризація і використання цього пізнання з метою наближення життя до науки, це – засіб навчання і виховання національно-свідомих громадян. Краєзнавство народжує почуття патріотизму – глибокої любові до Батьківщини. Не менш пріоритетним на сьогодні є зв'язок навчання з життям для формування географічних компетентностей, а саме поєднання теоретичної і практичної підготовки здобувачів освіти.

Знання свого краю необхідні для безпосередньої участі в його перетворенні, формуванні поваги до національних здобутків народу, бережливого ставлення до рідної природи, Землі загалом.

Краєзнавство багатоганна навчально-освітня, пошуково-дослідницька та суспільно корисна діяльність здобувачів освіти у процесі комплексного вивчення рідного краю. Краєзнавство поширюється на дидактику, теорію виховання і пронизує своїми різноманітними функціями весь багатоганний навчально-виховний процес. Звідси зрозуміло: краєзнавство не може бути поза розвитком усієї системи наук і, безсумнівно, має своєрідно відображувати єдність цієї системи.

Особливе місце у системі краєзнавства займає географічне краєзнавство, предметом якого виступають окремі складові туристично-рекреаційного потенціалу краю – природні рекреаційні ресурси (мінеральні води, клімат, озера тощо), ступінь їх освоєння і характер експлуатації, пам'ятки історії і культури, рекреаційні заклади та інші об'єкти туристичної інфраструктури, а також різноманітні аспекти розвитку туристичного руху в краї.

Основна метою вивчення географічного краєзнавства є ознайомлення з основним змістом і методами організації географічного краєзнавства. Основними завданнями: дослідження сутності краєзнавства, географічного краєзнавства, основ туристичного краєзнавства; вивчення класифікацій рекреаційних ресурсів, туристсько-рекреаційного й курортного потенціалу; формування знань щодо соціопсихологічних аспектів краєзнавства, вироблення навичок і теоретико-методичних основ проведення краєзнавчо-туристичних акцій та краєзнавчого вивчення певних територій з пріоритетністю дослідження території рідного краю. Вивчення краєзнавства забезпечить розвиток таких умінь: вміння вести фенологічні спостереження та фіксувати їх результати; характеризувати найбільші річки краю та річки найближчої місцевості, їхній режим та можливості використання в туристично-рекреаційній діяльності; застосовувати технології екологічно доцільного природокористування у туристсько-краєзнавчих мандрівках; володіти технологіями геоecологічного моніторингу, природоохоронної діяльності; проводити гідрологічні спостереження; давати загальну характеристику населення та господарства краю та свого населеного пункту.

Екологічне краєзнавство розвиває пізнання екології рідного краю, вивчення навколишнього природного середовища малої Батьківщини, формування туристсько-спортивних та краєзнавчих знань, умінь і навичок засобами освіти, формує вміння відчувати оточуючий світ, сприймати довкілля як життєдайне середовище, знайомитися та вивчати об'єкти живої і неживої природи, ставити питання, формувати особистісне сприйняття дослідженого матеріалу, вміння досліджувати навколишнє природне середовище, відшукувати причини явищ тощо.

Геологічне краєзнавство розширює знання з основ геології, ознайомлення з найпростішими методами розвідки і пошуку корисних копалин, визначення ролі і значення геології в розвитку країни, навчання вихованців бережному ставленню до багатств навколишнього природного середовища, формування туристсько-спортивних та краєзнавчих знань, умінь і навичок засобами освіти тощо; формує вміння досліджувати та описувати геологічні об'єкти, в т. ч. природні (корисні копалини, мінерали та ін.), проводити пошукові роботи, вивчати мікроклімат, готувати колекції та гербарії.

Етнографічне та релігійне краєзнавство тісно пов'язане з усіма географічними дисциплінами, оскільки отримані знання допомагають глибше пізнати сучасні суспільно-географічні процеси, з'ясувати походження українців на їхніх етнічних землях та появи на них некорінних етносів; оволодіти знаннями регіональних особливостей духовної культури народів України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Тімець О. В. Організація краєзнавчо-туристської роботи з учнівською та студентською молоддю / О. В. Тімець. В. П. Комар. - Умань: Алмі, 2005. - 194 с.

2. Петранівський В. Л. Туристичне краєзнавство: навчальний посібник / В. Л. Петранівський, М. И. Рутинський; за ред. Ф. Д. Заставного. - К.: Знання, 2006. - 575 с.

Варга І.Д., студентка ПО – 2 мб.
Науковий керівник:
ст. викл. **Василинка М. І.**
Мукачівський державний університет

РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Розвиток здібних і талановитих учнів відповідає потребі формування творчого потенціалу будь-якого демократичного суспільства, забезпечує можливість інтенсивного прогресу, подальшого розвитку науки та культури, суспільного життя. В Концепції «Нова українська школа» зазначено, що майбутнє держави пов'язане з молодими людьми, які конкурентоспроможні в будь-якій галузі знань, здатні адекватно сприймати інноваційні процеси, генерувати власні ідеї, активно й незалежно мислити, творчо вирішувати різні життєві ситуації.

Проблема розвитку творчих здібностей особистості завжди була в полі зору науковців, педагогів-практиків. Зокрема, психологічні основи творчих здібностей вивчали Л. Виготський, В. Дружинін, В. Крутецький, Г. Костюк, В. Кузін, Я. Пономарьов. Педагогічний аспект зазначеної проблеми досліджували В. Андреев, І. Волощук, М. Данилов, М. Скаткін, С. Сисоева, Т. Шамова. Деякі дослідники окреслили особливості прояву творчих здібностей у різних видах діяльності, зокрема: ігровій – Ю. Косенко; трудовій – В. Сьомін; образотворчій – С. Діденко, В. Кардашов; художньо-конструкторській – Л. Шпак тощо. У наукових доробках учених знаходимо, що повноцінний розвиток творчих здібностей молодших школярів може забезпечити така організація навчання, яка передбачає залучення учнів до наукового пошуку й використання отриманих знань на практиці.

Аналіз методичної літератури з проблеми дослідження дає підстави стверджувати, що ефективними методами і прийомами розвитку творчих здібностей здобувачів початкової освіти є:

- стимулювання творчого інтересу. Воно передбачає введення цікавих прикладів, дослідів, парадоксальних факторів, розповідей про казкові чи фантастичні передбачення;

- емоційне переживання. Це створення ефекту здивування, захоплення, недовіри, незвичайності наведеного факту, парадоксальність дослідів, грандіозність і несподіваність цифрових даних;

- розвивальні ігри. Вони моделюють сам творчий процес, сприяють розвитку різних інтелектуальних рис, а саме: уваги, пам'яті, особливо зорової, вміння знаходити закономірності, класифікувати й систематизувати матеріал, здібності до комбінування, вміння знаходити помилки й недоліки; просторове уявлення; здатність передбачати наслідки власних дій;

- підвищення стимулюючого впливу змісту навчального матеріалу. Існують і деякі спеціальні методи, спрямовані на підвищення стимулюючого впливу змісту; створення ситуації новизни, актуальності, наближення до найважливіших відкриттів у науці й техніці, до досягнень сучасної культури, мистецтва, літератури тощо;

- метод відкриття. Він передбачає створення в освітньому середовищі ситуації проведення науково-дослідної роботи, що стимулює активну дослідницьку діяльність здобувачів початкової освіти, підвищує їх зацікавленість, сприяє активності учнів у засвоєнні навчального матеріалу, стимулює їх інтелектуальну діяльність, закріплює впевненість у своїх можливостях, виховує незалежність поглядів.

Як показує практика, однією з головних умов ефективності застосування методів і прийомів розвитку творчих здібностей є створення творчої атмосфери в класі, тобто такого

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>